DOMSTOLENS DOM
19. marts 1991 *

I sag C-249/88,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Christine Berardis-Kayser, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget og med valgt adresse i Luxembourg hos Guido Berardis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Centre Wagner, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Kongeriget Belgien ved direktør Robert Hoebaer, Udenrigsministeriet, Ministeriet for Udenrigshandel og Udviklingssamarbejde, bistået af Leo Vanderbeke, inspecteur général i Økonomiministeriet, og direktør Fernand Clapuyt, Institut national d'assurance maladie-invalidité, som befuldmægtigede og med valgt adresse i Luxembourg på Den Belgiske Ambassade, 4, rue des Girondins,

sagsøgt,

hvori der er nedlagt påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EØF-Traktatens artikel 30, ved:

— at have fastsat kriterier for maksimalpriserne på farmaceutiske produkter, der alene er baseret på forholdene på det belgiske marked, og hvorved der ikke tages hensyn til de særlige omkostningskomponenter for importerede produkter

— at have fastfrosset priserne på farmaceutiske produkter på et niveau, der er så lavt, at afsætningen af en række importerede produkter bliver umulig eller urentabel

* Processprog: fransk.

— ikke at have givet de berørte medicinalfirmaer indsigt i de kriterier, der danner grundlag for fastsættelsen af maksimalpriserne for deres produkter eller for tilpasningen af disse priser

— at have truffet og begrundet afgørelserne om at give eller afslå tilskud ud fra kriterier, der i sig selv hverken er objektive eller kontrollable

— at have betinget tilskud til visse farmaceutiske produkter af en prisnedsættelse på disse produkter

— at have udøvet forskelsbehandling til skade for afsætningen af importerede farmaceutiske produkter, hvis pris er fastfrosset ved indgåelse af programkontrakter, der gør prisstigninger afhængig af vilkår, som kun indenlandske produkter kan opfylde

— og at have udøvet forskelsbehandling, for så vidt angår medicintilskud, til fordel for indenlandske, farmaceutiske produkter omfattet af programkontrakter, mens importerede produkter ikke kan omfattes af sådanne kontrakter,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, O. Due, afdelingsformændene G. F. Mancini, T. F. O'Higgins, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias og M. Díez de Velasco samt dommerne Sir Gordon Slynn, C. N. Kakouris, R. Joliet, F. A. Schockweiler, F. Grévisse, M. Zuleeg og P. J. G. Kapteyn,

generaladvokat: G. Tesauro
justitssekretær: assisterende justitssekretær J. A. Pompe

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parternes repræsentanter har afgivet indlæg i retsmødet den 4. december 1990, hvorunder Kommissionen var repræsenteret af Hervé Lehman, national ekspert, udstationeret ved Kommissionen, som befuldmægtiget og Kongeriget Belgien af Robert Hoebaer,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 30. januar 1991,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indgået til Domstolens Justitskontor den 9. september 1988, har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-Traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat de forpligtelser, der påhviler det i henhold til EØF-Traktatens artikel 30, ved:

— at have fastsat kriterier for maksimalpriserne på farmaceutiske produkter, der alene er baseret på forholdene på det belgiske marked, og hvorved der ikke tages hensyn til de særlige omkostningskomponenter for importerede produkter

— at have fastfrosset priserne for farmaceutiske produkter på et niveau, der er så lavt, at afsætningen af en række importerede produkter bliver umulig eller urentabel

— ikke at have givet de berørte medicinalfirmaer indsigt i de kriterier, der danner grundlag for fastsættelsen af maksimalpriserne for deres produkter eller for tilpasningen af disse priser

— at have truffet og begrundet afgørelserne om at give eller afslå tilskud ud fra kriterier, der i sig selv hverken er objektive eller kontrollable

— at have betinget tilskud til visse farmaceutiske produkter af en prisnedsættelse på disse produkter

— at have udøvet forskelsbehandling til skade for afsætningen af importerede farmaceutiske produkter, hvis pris er fastfrosset ved indgåelse af programkontrakter, der gør prisstigninger afhængig af vilkår, som kun indenlandske produkter kan opfylde

— og at have udøvet forskelsbehandling, for så vidt angår medicintilskud, til fordel for indenlandske, farmaceutiske produkter omfattet af programkontrakterne, mens importerede produkter ikke kan omfattes af sådanne kontrakter.

2 Det fremgår af spørgsmålenes formulering og af sagen, at Kommissionens klagepunkter vedrører tre aspekter af ordningen om prisfastsættelse og tilskud til lægemidler i Belgien:

— Ordningen om prisfastsættelse på medicinske specialiteter og andre lægemidler, som administreres af økonomiministeren i medfør af lov af 9. juli 1975 om oprettelse af en prisordning for medicinske specialiteter og andre lægemidler (*Moniteur belge* af 30.7.1975, s. 9328).

— Ordningen om tilskud fra Institut national d'assurance maladie-invalidité ved anvendelse af lægemidler som defineret i kongelig anordning af 2. september 1980 (*Moniteur belge* af 30.9.1980, s. 11107).

— Endelig ordningen om »programkontrakter« på medicinområdet, som blev indført ved kongelig anordning af 31. december 1983 (*Moniteur belge* af 21.1.1984, s. 850).

3 Vedrørende den administrative procedure, retsforhandlingernes forløb samt parternes anbringender og argumenter henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Fastsættelsen af maksimalpriser på farmaceutiske produkter

4 I medfør af artikel 2 i lov af 9. juli 1975 kan økonomiministeren »fastsætte generelle maksimalpriser for medicinske specialiteter og andre lægemidler, samt for den enkelte medicinske specialitet eller det enkelte lægemiddel« under hensyn til de

kriterier, som i medfør af denne lovs artikel 3 er fastsat i kongelig anordning af 11. december 1975 (*Moniteur belge* af 16.12.1975, s. 15989).

5 Ifølge Kommissionen hindrer denne ordning og den måde, hvorpå den er gennemført, importen af farmaceutiske produkter. For det første fordi kriterierne i kongelig anordning af 11. december 1975 i hvert fald delvis er baseret på forholdene på det belgiske marked, hvorved der ikke tages hensyn til de særlige omkostningskomponenter for importerede produkter. Dernæst fordi priserne fastsættes på et så lavt niveau, at afsætningen af importerede produkter ofte bliver urentabel, og endelig fordi de ministerielle afgørelser ikke giver de berørte virksomheder oplysninger om de kriterier, som ligger til grund for afgørelserne.

6 Inden gennemgangen af de forskellige klagepunkter bemærkes, at Kommissionen, når den anlægger traktatbrudssag ved Domstolen, skal godtgøre, at der som påstået foreligger et traktatbrud og selv at føre bevis herfor (dom af 25.4.1989, sag 141/87, Kommissionen mod Italien, Sml. s. 943).

Kriterierne i kongelig anordning af 11. december 1975

7 Det bemærkes, at som det fremgår af artikel 2, stk. 3, litra c)-e) i Kommissionens direktiv 70/50/EØF af 22. december 1969 under henvisning til bestemmelserne i artikel 33, stk. 7, om afskaffelse af foranstaltninger med tilbagevirkning som kvantitative importrestriktioner, der ikke omfattes af andre bestemmelser truffet i medfør af EØF-Traktaten (EFT 1970 I, s. 10), er Traktatens artikel 30 bl.a. til hinder for en national priskontrolordning, som fastsætter priselementerne på en måde, der er forskellig for indenlandske varer og importerede varer til skade for de sidstnævnte, som umuliggør en eventuel prisforhøjelse for den importerede vare svarende til de med importen forbundne yderligere omkostninger og belastninger, eller som fastsætter varernes pris alene på grundlag af de indenlandske varers kostpris eller kvalitet på et sådant niveau, at der derved opstår en hindring for importen. Denne fortolkning af artikel 30 er bekræftet i Domstolens faste praksis, bl.a. i dom af 9. juni 1988 (sag 56/87, Kommissionen mod Italien, Sml. s. 2919, præmis 6 og 7).

8 Artikel 3 i kongelig anordning af 11. december 1975 fastsætter kriterier som »investering og beskæftigelse«, »markedsforhold og konkurrence og påvirkningen af eksporten«, »samfundets socialøkonomiske og teknisk-videnskabelige interesser«, som direkte vedrører de nationale virksomheder, og hvis systematiske og begunstigende anvendelse gør det muligt at favorisere disse virksomheders produkter i forbindelse med prisfastsættelsen.

9 Den kongelige anordning indeholder dog andre kriterier, som uden forskel vedrører alle virksomheder og visse kriterier som »priselementer ab producent eller ab importør«, »produktions-, import- og distributionsomkostninger«, »salgsomkostninger«, og som navnlig gør det muligt at tage hensyn til de særlige omkostningskomponenter for importerede, farmaceutiske produkter (dom af 13.12.1990, sag C-347/88, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 4747, præmis 73).

10 Under alle omstændigheder fremgår det ikke af sagen, at økonomiministeren, under udøvelsen af sin kompetence i medfør af loven af 9. juli 1975, har tillagt de kriterier, som vedrører belgiske virksomheder, særlig betydning og ignoreret eller undervurderet værdien af de kriterier, som vedrører virksomheder i andre medlemsstater, og derved stillet disse dårligere. Selv om Kommissionen har anført, at der ikke kunne tages hensyn til »valutakursudsving«, har den ikke ført bevis for, at den belgiske minister ikke ved prisfastsættelsen har taget hensyn hertil.

11 Herefter må Kommissionens første klagepunkt afvises.

Prisniveauet som følge af den belgiske ordning

12 Kommissionen har kritiseret den belgiske regering for at have fastsat priserne på importerede, farmaceutiske produkter på et så lavt niveau, at de ikke er rentable. Det fremgår desuden af Kommissionens indlæg og af dens argumenter herom, at dette er det væsentligste anbringende i traktatbrudssagen.

13 For det første har Kommissionen anført, at priserne på lægemidler i Belgien var lavere end i de øvrige medlemsstater. Den belgiske regering har bestræbt sig på at bevise, at dette anbringende ikke er korrekt. Som svar på et skriftligt spørgsmål fra Domstolen har Kommissionen »præciseret, at den ikke udleder nogen retsvirkninger af resultaterne vedrørende sammenligningen af prisniveauet for farmaceutiske produkter i medlemsstaterne«. De argumenter, som vedrører dette spørgsmål, kan derfor lades ude af betragtning.

14 For at godtgøre det lave prisniveau på lægemidler i Belgien har Kommissionen også henvist til prisudviklingen for visse farmaceutiske produkter, som den har udvalgt på grund af den interesse, de har ved en tidsmæssig sammenligning. Den belgiske regering har foretaget en modsat bevisførelse ved at beregne prisudviklingen på grundlag af andre grupper af produkter. Uanset hvilken værdi de henholdsvis må tillægges, kan der ikke af disse sammenligninger drages nogen afgørende slutning vedrørende de priser, som godkendes på importerede produkter i Belgien.

15 Vedrørende dette særlige spørgsmål, som er sagens genstand, har Domstolen gentagne gange fastslået, at prisreguleringsordninger, der gælder uden forskel for indenlandske og importerede varer, ikke i sig selv er en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion i strid med Traktatens artikel 30, men kan fremkalde en sådan virkning, når priserne ligger på et niveau, at afsætningen af importerede varer enten bliver umulig eller vanskeligere end afsætningen af indenlandske varer (jf. bl.a. dom af 29.11.1983, sag 181/82, Roussel, Sml. s. 3849, præmis 17).

16 Det tilføjes, at dette også gælder for en ordning om prisfastsættelse for enkelte produkter, som den af Kommissionen anfægtede. Selv om en sådan ordning som følge af regeringens politik om at sikre et rimeligt prisniveau på farmaceutiske produkter, gør det vanskeligere at markedsføre både indenlandske og importerede produkter, må ordningen, hvis omsætningen af sidstnævnte produkter hæmmes, anses for at udgøre en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion.

17 En sådan forhindring foreligger, når indførte produkter ikke kan afsættes med en rimelig fortjeneste på importlandets marked.

18 At dette er tilfældet i den foreliggende sag, ser Kommissionen bevist i det forhold, at importørerne har afstået fra at markedsføre produkter fra andre medlemsstater, fordi de priser, som de belgiske myndigheder har godkendt, er for lave.

19 Dette forhold kan ikke i sig selv anses som bevis for, at de priser, som godkendtes for importerede, farmaceutiske produkter, var for lave.

20 Som den belgiske regering netop har anført, kan prisforskelle på samme produkt fra en medlemsstat til en anden bero på producentens handelspolitik, og man kan ikke af det forhold, at en virksomhed afstår fra at markedsføre et bestemt produkt på en medlemsstats marked, fordi den fastsatte maksimalpris er for lav, udlede, at der foreligger en importhindring. Det kan f.eks. forekomme, at en virksomhed for at undgå paralleleksporter kan have interesse i ikke at handelsføre produkter i en medlemsstat til en pris, som den ikke anser for tilstrækkelig rentabel.

21 Det påhviler Kommissionen at godtgøre, at de importerede produkter, den har baseret sin traktatbrudssag på, ikke kan sælges med en rimelig fortjeneste på grund af de priser, de belgiske myndigheder godkender, når henses til produktionens struktur og omkostningerne herved samt de med importen forbundne omkostninger og afgifter.

22 Kommissionen har ikke forelagt sådanne analyser, og hverken de almindelige oplysninger eller de forhold, den har fremført, gør det muligt at tage denne argumentation til følge.

Begrundelsen af de ministerielle afgørelser på prisområdet

23 Ifølge Kommissionen oplyser de afgørelser, som økonomiministeren har truffet i medfør af loven af 9. juli 1975, ikke adressaterne om grundene til, at administrationen har fastsat maksimalprisen på det omhandlede produkt på et bestemt niveau, hvilket er i strid med de krav, Domstolen har opstillet på området, jf. dom af 7. februar 1984 (sag 238/82, Duphar, Sml. s. 523).

24 Kongeriget Belgien har anført, at økonomiministeren, efter en række domme i 1981 fra den belgiske Conseil d'Etat, har ændret begrundelsen af prisafgørelserne således, at der ikke længere generelt henvises til kriterierne 1-10 i kongelig anordning af 11. december 1975, men angives det eller de præcise kriterier, som afgørelsen er baseret på. I øvrigt kan virksomhederne i kraft af prisfastsættelsesproceduren i sin helhed erfare, hvorfor ministeren har valgt en pris frem for en anden, på grund af den diskussion, der finder sted i forbindelse hermed.

25 Princippet om, at enhver person ved de nationale retsinstanser skal sikres effektiv domstolsprøvelse af nationale afgørelser, som kan krænke en rettighed i medfør af Traktaten, ifølge Domstolens praksis hører til de almindelige fællesskabsretlige principper, og dette princip indebærer, at administrationen skal oplyse de pågældende om de grunde, afgørelserne hviler på (dom af 15.5.1986, sag 222/84, Johnston, Sml. s. 1651; og dom af 15.10.1987, sag 222/86, Unectef, Sml. s. 4097, præmis 14 og 15). Kommissionen har imidlertid ikke bevist, og det fremgår heller ikke af sagen, at de pågældende virksomheder ikke har kunnet anmode økonomiministeren om de præcise kriterier, der lå til grund for prisafgørelserne, skønt disse ifølge sagens akter oftest var summarisk angivet.

26 Det følger heraf, at Kommissionens klagepunkter vedrørende prisfastsættelsesordningen for farmaceutiske produkter ikke kan tages til følge.

Muligheden for tilskud til farmaceutiske produkter fra sygesikringen

27 Reglerne om tilskud ved anvendelse af farmaceutiske produkter er fastsat i kongelig anordning af 2. september 1980. Ifølge denne anordning kan Institut national d'assurance maladie-invalidité yde tilskud til de medicinske specialiteter og farmaceutiske produkter, som er opført på de lister, der er udarbejdet på de betingelser, anordningen fastsætter.

28 I henhold til anordningens artikel 3 »skal medicinske specialiteter, for at blive optaget på listerne, overholde kriterierne vedrørende sammensætning og pris og være i den offentlige sundheds interesse«. Kriterierne om sammensætning og indhold af lægemiddelstof fremgår af et bilag til anordningen. For at der kan opnås tilskud til et produkt, skal dette ikke alene henhøre under en defineret terapeutisk gruppe, men også være »hensigtsmæssigt«. Ifølge anordningens artikel 5 kan produkternes officielle priser, som skal godkendes af myndighederne, ikke overstige en vis procentdel af prisen på en tilsvarende medicinsk specialitet. Der skal dog gives tilskud på de samme betingelser til medicinske specialiteter, som indeholder samme lægemiddelstoffer og har en sammenlignelig lægemiddelform.

29 Kommissionen har dels anført, at afgørelserne om tilskud ikke er baseret på objektive og kontrollable kriterier, dels at optagelsen af produkter på listen over tilskudsberettigede produkter ofte betinges af en nedsættelse af den maksimalpris, Økonomiministeriet fastsætter, hvilket medfører, at virksomheder afstår fra at markedsføre produkterne.

30 Hertil har Kongeriget Belgien for det første anført, at virksomhederne kender de anvendte kriterier i kraft af den diskussion, som finder sted mellem dem og Det Tekniske Råd for Medicinske Specialiteter, og for det andet, at det ikke er forbudt at kræve en prisnedsættelse, når regeringen helt kan udelukke et produkt fra at være tilskudsberettiget. Det har tilføjet, at de regler, Kommissionen anfægter, er ændret ved anordning af 20. april 1988 (*Moniteur belge* af 29.4.1988, s. 6118), som dels indfører en høringsprocedure af de pågældende virksomheder, hvorved der opnås en større gennemsigtighed, dels forbyder, at det anbefales virksomhederne at foretage en prisnedsættelse.

31 Det bemærkes, som Domstolen allerede har udtalt i dom af 7. februar 1984, Duphar, at såfremt institutionerne for social sikring udelukker et farmaceutisk produkt fra at få tilskud, hvilket kan føre til, at det helt fortrænges fra det indenlandske marked, skal staterne under hensyn til den særlige karakter af handelen med lægemidler, som er præget af, at en stor del af omkostningerne dækkes af institutionerne for social sikring, kunne regulere forbruget af lægemidler, bl.a. for at skabe økonomisk balance i de sidstnævnte institutioner, navnlig ved at fastsætte, hvilke lægemidler der kan få tilskud. Disse afgørelser må dog ikke diskriminere importe-

rede produkter og skal hvile på objektive kriterier, som er uafhængige af produkternes oprindelse, og som enhver importør kan kontrollere. Kommissionens klagepunkter bør undersøges ud fra disse principper.

32 Med hensyn til kriterierne for tilskud, fremgår det af sagen, at de terapeutiske kriterier er fastsat i bilagene til kongelig anordning af 2. september 1980, hvilke bilag ændres med jævne mellemrum. Alle kan derfor gøre sig bekendt med disse kriterier. Desuden fremgår det af sagen, at der finder en diskussion sted mellem virksomhederne og myndighederne, hvorved førstnævnte får kendskab til de anvendte kriterier, hvilket kan medføre, at de anfægter administrationens vurdering, og giver myndighederne yderligere oplysninger. Følgelig har Kommissionen hverken, som det påhviler den, bevist, at de anvendte kriterier ikke er objektive, eller at de ikke anvendes objektivt, eller at de pågældende virksomheder ikke kan foretage nogen kontrol.

33 Med hensyn til den pris, som tilskuddet til farmaceutiske produkter er betinget af, og som kan være lavere end den maksimalpris, som er godkendt i forbindelse med den økonomiske prisordning, fremgår det, at administrationen fastsætter denne pris ved en sammenligning med prisen på andre sammenlignelige, medicinske specialiteter på markedet. På grundlag af Kommissionens eksempler kan det ikke lægges til grund, at denne pris er fastsat vilkårligt eller i øvrigt, at et for lavt niveau er den eneste årsag til, at virksomheder har afstået fra at markedsføre deres produkter.

34 For så vidt angår disse to klagepunkter har Kommissionen derfor ikke bevist det påståede traktatbrud.

Ordningen med »programkontrakter« på området for farmaceutiske produkter

35 Ved kongelig anordning af 31. december 1983 fik økonomiministeren og socialministeren bemyndigelse til at indgå såkaldte programkontrakter med importørerne eller forhandlerne af farmaceutiske produkter, som bl.a. indeholder forpligtelser vedrørende investeringer, forskning, beskæftigelse og eksport som modydelse for

en tilladelse til priser og tilskud. Med henblik på disse kontrakter blev det fastsat i kongelig anordning af 14. oktober 1985 (*Moniteur belge* af 21.11.1985, s. 17137), som ændrede kongelig anordning af 2. september 1980 om betingelser for tilskud, at priserne på farmaceutiske produkter, som omfattes af en programkontrakt, dels ikke omfattes af bestemmelserne i sidstnævnte anordnings artikel 5, hvorefter priserne på farmaceutiske produkter ikke kan overstige en vis procentdel af prisen på tilsvarende produkter for at få tilskud, dels ikke kan tjene som sammenligningsgrundlag ved fastsættelsen af tilskudsgrundlaget for produkter, som ikke omfattes af en programkontrakt.

36 Ordningen med programkontrakter er ifølge Kommissionen diskriminerende og begunstiger indenlandske produkter, fordi kun indenlandske virksomheder kan nyde godt heraf, og fordi prisfordelen påvirker muligheden for tilskud.

37 Kongeriget Belgien har anført, at efter Kommissionens begrundede udtalelse af 30. september 1987 [SG (87) 11716] er ordningen med programkontrakter blevet ophævet ved lov af 30. december 1988 (*Moniteur belge* af 5.1.1989, s. 75). De allerede indgåede kontrakter løber tiden ud, men de fornys ikke, og der indgås ikke nye.

38 Det bemærkes, at den ved kongelig anordning af 31. december 1983 indførte ordning med programkontrakter, som tillader prisforhøjelser ud over de generelle bestemmelser i lov af 9. juli 1975 og kongelig anordning af 11. december 1975, som modydelse for forpligtelser i form af investeringer, forskning, beskæftigelse og eksport, herved stiller importede produkter ringere, hvorfor den udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, som er forbudt i henhold til EØF-Traktatens artikel 30 (jf. dom af 9.6.1988, Kommissionen mod Italien).

39 Dette er navnlig tilfældet, fordi farmaceutiske produkter, som omfattes af en programkontrakt, udtrykkelig er undtaget fra reglerne i artikel 5 i kongelig anordning

af 2. september 1980 om, at produkter, hvis pris overstiger en vis procentdel af prisen på tilsvarende produkter, ikke kan få tilskud, og heller ikke kan anvendes som sammenligningsgrundlag for andre produkter i forbindelse med tilskud.

40 Selv om ordningen med programkontrakter er ophævet ved lov af 30. december 1988, har Kongeriget Belgien ikke bestridt, at de allerede indgåede kontrakter har virkning indtil deres udløb, hvilket opretholder traktatbruddet.

41 Med hensyn til de kontrakter, som var indgået og som er udløbet, bemærkes, at ifølge Domstolens faste praksis fastlægges genstanden for en sag anlagt i medfør af EØF-Traktatens artikel 169 i Kommissionens begrundede udtalelse, og selv i det tilfælde, hvor traktatbruddet ophører efter udløbet af den frist, der er fastsat i medfør af artiklens stk. 2, er det stadig af interesse at opretholde søgsmålet med henblik på at fastlægge grundlaget for det ansvar, en medlemsstat som følge af traktatbruddet kan pådrage sig over for andre medlemsstater, Fællesskabet eller privatpersoner (jf. dom af 7.2.1973, sag 39/72, Kommissionen mod Italien, Sml. s. 101; og dom af 18.1.1990, sag C-287/87, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 125).

42 Det må derfor fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EØF-Traktaten, idet den ved kongelig anordning af 31. december 1983 har indført en ordning med programkontrakter for farmaceutiske produkter, og idet det har udøvet forskelsbehandling, for så vidt angår tilskud, til fordel for de produkter, der er omfattet af sådanne kontrakter.

Sagens omkostninger

43 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, der taber sagen, til at afholde sagens omkostninger. I medfør af samme artikels stk. 3, første pkt., kan Domstolen dog fordele sagens omkostninger eller bestemme, at hver part skal bære

sine egne omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter. Da Kommissionen kun har fået medhold i en del af sine påstande, bør sagens omkostninger fordeles.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) **Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EØF-Traktaten, idet det ved kongelig anordning af 31. december 1983 har indført en ordning med programkontrakter for farmaceutiske produkter, og idet det har udøvet forskelsbehandling, for så vidt angår tilskud, til fordel for de produkter, der er omfattet af sådanne kontrakter.**

2) **I øvrigt frifindes sagsøgte.**

3) **Hver part betaler sine omkostninger.**

Due Mancini O'Higgins Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias Díez de Velasco Slynn Kakouris

Joliet Schockweiler Grévisse Zuleeg Kapteyn

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 19. marts 1991.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

O. Due
Præsident